

Skattetillägg vid rättelse på eget initiativ

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag om att skattetillägg i vissa fall ska kunna tas ut vid rättelse på eget initiativ och om en motsvarande reglering i skattebrottslagen.

Enligt nu gällande bestämmelser får skattetillägg inte tas ut om den uppgiftsskyldige har rättat en oriktig uppgift på eget initiativ. I propositionen föreslås att Skatteverket i vissa fall ska kunna ta ut skattetillägg vid sådana rättelser. En rättelse ska inte anses vara på eget initiativ om Skatteverket har informerat om att verket ska genomföra en generell kontroll, rättelsen har en koppling till den generella kontrollen och rättelsen görs först två månader efter utgången av den månad då Skatteverket informerade om den generella kontrollen. I ett sådant fall får skattetillägg tas ut. Enskilda kan således inom en viss tid göra en rättelse med anledning av Skatteverkets information om en generell kontroll utan att drabbas av skattetillägg. Vid rättelser efter tidsfristen får dock skattetillägg tas ut. Syftet med förslaget är att minska skattefusket och skatteundandragandet.

Bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2018.

En följdmotion har väckts med anledning av propositionen.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

I betänkandet finns en reservation (-).

Behandlade förslag

Proposition 2017/18:144 Skattetillägg vid rättelse på eget initiativ.

Tre yrkanden i en följdmotion.

Innehållsförteckning

- Utskottets förslag till riksdagsbeslut3
- Redogörelse för ärendet4
 - Ärendet och dess beredning.....4
 - Bakgrund4
- Utskottets överväganden.....5
 - Skattetillägg vid rättelse på eget initiativ.....5
- Reservation7
 - Skattetillägg vid rättelse på eget initiativ (-).....7
- Bilaga 1*
- Förteckning över behandlade förslag.....9
 - Propositionen9
 - Följdmotionen9
- Bilaga 2*
- Regeringens lagförslag10

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Skattetillägg vid rättelse på eget initiativ

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244),
2. lag om ändring i skattebrottslagen (1971:69).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2017/18:144 punkterna 1 och 2 samt avslår motion

2017/18:4051 av Olle Felten och Jeff Ahl (båda SD) yrkandena 1–3.

Reservation (-)

Stockholm den 3 maj 2018

På skatteutskottets vägnar

Jörgen Hellman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jörgen Hellman (S), Maria Strömkvist (S), Helena Bouveng (M), Peter Persson (S), Olle Felten (-), Fredrik Schulte (M), Rasmus Ling (MP), Lotta Finstorp (M), Anna Johansson (S), David Lång (SD), Larry Söder (KD), Patrik Lundqvist (S), Jörgen Warborn (M), Staffan Danielsson (C), Said Abdu (L), Linda Snecker (V) och Linus Sköld (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2017/18:144 Skattetillägg vid rättelse på eget initiativ och en motion som väckts med anledning av propositionen.

En förteckning över de behandlade förslagen finns i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

Bakgrund

Skattetillägg ska tas ut av den som lämnat en oriktig uppgift till ledning för egen beskattning. Detsamma gäller om en oriktig uppgift har lämnats i ett mål om egen beskattning och uppgiften inte har godtagits efter prövning i sak.

En uppgift ska anses vara oriktig om det klart framgår att en lämnad uppgift är felaktig eller en uppgift som ska lämnas till ledning för beskattningen har utelämnats. En uppgift ska dock inte anses vara oriktig om uppgiften tillsammans med övriga uppgifter som har lämnats eller godkänts utgör tillräckligt underlag för ett riktigt beslut, eller uppgiften uppenbart inte kan läggas till grund för ett beslut. Skattetillägg ska även tas ut vid skönsbeskattning, vid omprövning av skönsbeskattningsbeslut och när skatteavdrag inte har gjorts.

Skattetillägg får inte tas ut när den uppgiftsskyldige på eget initiativ har rättat den oriktiga uppgiften innan Skatteverket har fattat något beslut (49 kap. 10 § 2 skatteförfarandelagen [2011:1244]).

Begreppet oriktig uppgift i skattebrottslagen (1971:69) har samma innebörd som begreppet har i skatteförfarandelagen (se prop. 2014/15:131 s. 32). En skattskyldig undgår ansvar enligt skattebrottslagen genom att på eget initiativ vidta en åtgärd som leder till att skatten kan påföras, tillgodoräknas eller återbetalas med rätt belopp (12 § skattebrottslagen). Förutsättningarna för att rätta en oriktig uppgift på eget initiativ är desamma i de straffrättsliga och de administrativa sanktionssystemen (se prop. 2010/11:165 s. 1214 och avsnitt 5.1.3).

Utskottets överväganden

Skattetillägg vid rättelse på eget initiativ

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller regeringens förslag om att skattetillägg i vissa fall ska kunna tas ut vid rättelse på eget initiativ och om en motsvarande reglering i skattebrottslagen.

Riksdagen avslår motionsyrkandena.

Jämför reservationen (-).

Propositionen

När skatteförfarandelagen (2011:1244) infördes innebar detta att möjligheten till rättelse på eget initiativ utökades bl.a. för att underlätta och effektivisera Skatteverkets kontrollarbete och ge den skattskyldige en andra chans att göra rätt för sig utan risk för skattetillägg (prop. 2010/11:165 s. 478 f. och 943).

Efter det att bestämmelserna om rättelse på eget initiativ infördes har en viss grupp av rättelser på eget initiativ ökat markant. Denna grupp tillhör fysiska personer som har rättat uppgifter om oredovisade tillgångar som finns eller har funnits i utlandet. Många av dessa rättelser har kommit in till Skatteverket först efter det att t.ex. sekretessbelagda bankuppgifter har offentliggjorts genom läckor. En rättelse på eget initiativ i dessa fall har gjorts för att förekomma Skatteverkets utredning av de offentliggjorda uppgifterna och för att undvika skattetillägg och åtalsanmälan. Efter att skatteförfarandelagen infördes har Skatteverket i de flesta av dessa fall inte haft möjlighet att ta ut skattetillägg även om Skatteverket t.ex. har meddelat att bankuppgifterna som har offentliggjorts i en läcka ska granskas.

Regeringen anser att bestämmelsen om att skattetillägg inte får tas ut om den uppgiftsskyldige på eget initiativ har rättat den oriktiga uppgiften bör justeras. Syftet med att ändra bestämmelsen är att minska skattefusket och skatteundrandragandet. Sambanden mellan de administrativa och de straffrättsliga sanktionssystemen gör att bestämmelsen om att ansvar enligt skattebrottslagen (1971:69) inte kan dömas ut vid rättelse på eget initiativ också bör justeras.

Regeringen föreslår att en rättelse inte ska anses vara på eget initiativ om Skatteverket har informerat om att verket ska genomföra en generell kontroll, rättelsen har en koppling till den generella kontrollen och rättelsen görs först två månader efter utgången av den månad då Skatteverket informerade om den generella kontrollen. I ett sådant fall får skattetillägg tas ut.

Information om en generell kontroll bör offentliggöras på Skatteverkets webbplats och innehålla uppgifter om innehållet i den generella kontrollen, vilket beskattningsår eller vilken redovisningsperiod som omfattas av den

generella kontrollen, vilken dag den generella kontrollen offentliggörs och från vilken dag en rättelse som har en koppling till den generella kontrollen inte anses vara på eget initiativ.

De föreslagna bestämmelserna ska träda i kraft den 1 augusti 2018. Bestämmelserna ska tillämpas första gången på rättelser som görs efter ikraftträdandet. Rättelsen respektive åtgärden ska ha en koppling till sådan information om generell kontroll som Skatteverket har lämnat efter ikraftträdandet.

Sambanden mellan de straffrättsliga och de administrativa sanktions-systemen gör att förutsättningarna för att riskera sanktion vid rättelse bör vara desamma i skattebrottslagen som i skatteförfarandelagen. En motsvarande reglering föreslås därför i skattebrottslagen.

Motionen

I motion 2017/18:4051 av Olle Felten och Jeff Ahl (båda SD) yrkandena 1–3 föreslår motionärerna att riksdagen avslår regeringens förslag eftersom det minskar incitamenten att rätta fel efter den föreslagna tvåmånadersgränsen. Motionärerna anför att det bör finnas en tydlig rågång mellan sanktioner mot uppdagade fel eller brott och påföljder vid förseningar respektive sena självrättelser. I de fall självrättelse görs efter det ursprungliga sista rapporteringsdatumet bör en rimlig förseningsavgift och/eller sedvanlig dröjsmålsränta utkrävas, men inte någon direkt sanktionsavgift. Motionärerna anför vidare att det är bra att Skatteverket och andra myndigheter uppmanas att informera mer om sina kontrollaktiviteter. De föreslår att riksdagen riktar tillkännagivanden med detta innehåll till regeringen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att det finns skäl att justera skatteförfarandelagens bestämmelse om att skattetillägg inte får tas ut när den uppgiftsskyldige på eget initiativ har rättat den oriktiga uppgiften och har inte någon invändning mot det förslag om en ny reglering som regeringen lägger fram. I likhet med regeringen anser utskottet att en motsvarande reglering bör genomföras i skattebrottslagen.

Utskottet anser inte att det finns anledning för riksdagen att rikta tillkännagivanden till regeringen med det innehåll som motionärerna föreslår.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag och avstyrker motionen.

Reservation

Skattetillägg vid rättelse på eget initiativ (-)

av Olle Felten (-).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Riksdagen

- a) avslår regeringens lagförslag,
- b) ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2017/18:4051 av Olle Felten och Jeff Ahl (båda SD) yrkandena 1–3 och avslår proposition 2017/18:144 punkterna 1 och 2.

Ställningstagande

Regeringens förslag minskar incitamenten att rätta fel efter den föreslagna tvåmånadersgränsen och ger därmed motsatt effekt mot den som regeringen förmodar. Detta beror på att man riskerar samma påföljd om man ertappas av Skatteverket som om man rättar själv, samtidigt som man då har möjligheten att helt komma undan om Skatteverket inte skulle hitta felet.

Sanktioner ska inträda när fusk uppdagas av myndigheten, men inte när en person själv korrigerar sitt misstag/fel. Det bör därför finnas en tydlig rågång mellan sanktioner mot uppdagade fel eller brott och påföljder vid förseningar respektive sena självrättelser. I de fall självrättelse görs efter det ursprungliga sista rapporteringsdatumet bör en rimlig förseningsavgift och/eller sedvanlig dröjsmålsränta utkrävas, men inte någon direkt sanktionsavgift. Om regeringens förslag genomförs tar man bort incitament för att komma in med självrättelser. Det är en ordning som strider mot den grundläggande uppfattningen att brott endast har begåtts om uppsåt kan bevisas. Om man rättar ett fel själv, utan att en myndighet uppmärksammat felet/bristen, måste det alltså anses att det inte har begåtts något brott och att man inte kan bli föremål för en sanktion av den typ som skattetillägg utgör. Det måste alltid vara en fördel att göra korrigeringar själv i stället för att Skatteverket uppdagar brister och fel. Därför måste en rättelse alltid anses vara på eget initiativ om inte Skatteverket har påbörjat en individuell granskning av det enskilda fallet.

Det är bra att Skatteverket och andra myndigheter uppmanas att informera mer om sina kontrollaktiviteter. Det skulle kunna fungera ungefär som fartkameror på vägarna, genom att människor reagerar och funderar på eventuella brister.

Regeringens förslag bör avslås, och riksdagen bör tillkännage det anförda för regeringen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2017/18:144 Skattetillägg vid rättelse på eget initiativ:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skattebrottslagen (1971:69).

Följdmotionen

2017/18:4051 av Olle Felten och Jeff Ahl (båda SD):

1. Riksdagen avslår propositionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att stärka rättssäkerheten vid självrättelse i skatteärenden och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att påverka myndigheter till att öka sina informationsinsatser om respektive myndighets aktiviteter samt vikten av att alla lämnar korrekta uppgifter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs att 49 kap. 10 § skatteförfarandelagen (2011:1244) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

49 kap.
10 §¹

Skattetillägg får inte tas ut om

1. den oriktiga uppgiften framgår av avstämningsuppgifter som har varit tillgängliga för Skatteverket inom ett år från utgången av beskattningsåret,

2. den uppgiftsskyldige på eget initiativ har rättat den oriktiga uppgiften eller lämnat uppgift om att skatteavdrag inte har gjorts, eller

3. det skattebelopp som kunde ha undandragits genom felaktigheten eller passiviteten är obetydligt.

En rättelse anses inte vara på eget initiativ om

1. Skatteverket har informerat om att verket ska genomföra en generell kontroll,

2. rättelsen har en koppling till den generella kontrollen, och

3. rättelsen görs först två månader efter utgången av den månad då Skatteverket informerade om den generella kontrollen.

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2018.

2. Bestämmelserna i 49 kap. 10 § i den nya lydelsen tillämpas första gången på rättelser som görs efter ikraftträdandet och som har en koppling till sådan information om generell kontroll som Skatteverket har lämnat efter ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2015:633.

2 Förslag till lag om ändring i skattebrottslagen (1971:69)

Härigenom föreskrivs att 12 § skattebrottslagen (1971:69) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 §¹

Den som på eget initiativ vidtar åtgärd som leder till att skatten kan påföras, tillgodoräknas eller återbetalas med rätt belopp, döms inte till ansvar enligt 2–8 §§.

Ansvar enligt 10 § inträder inte för den som på eget initiativ uppfyller skyldighet som där avses.

En vidtagen åtgärd enligt första stycket anses inte vara på eget initiativ om

1. Skatteverket har informerat om att verket ska genomföra en generell kontroll,

2. åtgärden har en koppling till den generella kontrollen, och

3. åtgärden vidtas först två månader efter utgången av den månad då Skatteverket informerade om den generella kontrollen.

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2018.

2. Bestämmelserna i 12 § i den nya lydelsen tillämpas första gången på åtgärder som vidtas efter ikraftträdandet och som har en koppling till sådan information om generell kontroll som Skatteverket har lämnat efter ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 2011:1247.